

О. О. Нікітіна,
Л. Г. Кіндей

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 1 КЛАСУ НУШ

Анотація. У статті окреслено проблему формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти. Розглянуто особливості організації освітнього процесу в 1 класі Нової української школи (НУШ) із вивчення другої (англійської) мови. Акцентовано на значенні рідної мови у процесі знайомства з іноземною мовою. Описано можливості використання сучасних освітніх технологій для формування іншомовної комунікативної компетентності. Наголошено на ролі дитячої книжки та знайомих творів рідною мовою під час вивчення нової лексики на уроках англійської мови в 1 класі. На підставі аналізу наукових досліджень підтверджено думку про те, що молодший шкільний вік є сприятливим для засвоєння навчальної програми з іноземної мови, закладання основ спілкування іноземною мовою та розвитку навичок і вмінь іншомовного мовлення. Зазначено, що однією з характерних рис сучасної школи є поступове впровадження раннього навчання іноземних мов у систему загальної середньої освіти. Наголошено на важливості формування навичок іншомовної мови та врахування того, що діти молодшого шкільного віку володіють фонетичними засобами рідної мови і, досить часто, другої мови. Запропоновано ефективні методи та прийоми роботи на уроках англійської мови, які допомагають педагогу викликати у дітей інтерес до розуміння мови, відмінної від тієї, якою вони користуються щодня. З урахуванням Концепції НУШ наголошено на необхідності організації освітнього процесу з використанням цікавих ігор та пізнавальних завдань, які сприяють всебічному розвитку дітей, допомагають сформувати позитивне ставлення до іноземної мови та створюють умови для розуміння значення незнайомих слів і фраз. З огляду на те, що діти молодшого шкільного віку, які вивчають другу мову, часто демонструють вищий рівень успішності у процесі вирішення навчальних завдань, розвитку пам'яті та концентрації уваги, обґрунтовано необхідність створення сприятливих умов для вивчення англійської мови вже в першому класі загальноосвітньої школи.

Ключові слова: молодші школярі, початкова школа, іншомовна компетентність, комунікативна компетентність, освітні технології.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Варіативність сучасної системи загальної середньої освіти, спрямованість на формування компетентностей, розвиток особистості в активній навчально-пізнавальній діяльності активізують потребу створення умов для розкриття індивідуальних можливостей і творчого потенціалу здобувачів освіти. Водночас з огляду на євроінтеграційні процеси діти мають бути

активними суб'єктами процесу соціалізації в сучасному мультикультурному просторі. Саме тут іноземна мова може відігравати вирішальну роль як важливий засіб впливу на їхню соціальну та комунікаційну мобільність, що, безумовно, сприятиме розвитку у здобувачів освіти навичок когнітивної саморегуляції та саморозвитку.

Друга мова, яку опановують діти, — це мова, яку дитина ґрунтовно засвоює у повсякденних ситуаціях і яка поступово стає засобом спілкування поряд із першою мовою. Зазвичай вона

засвоюється в соціальному середовищі, в якому нею розмовляють. Оскільки діти засвоюють мову свого оточення, знадобиться багато зусиль, щоб навчити дитину мови, яку вона не чує щодня. Сучасні освітні системи віддають перевагу вивченню другої мови вже в початковій школі [1]. Модернізація змісту навчання англійської мови в НУШ пов'язана зі змінами у стратегічних напрямках розвитку сучасної школи, насамперед зі спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих і предметних компетентностей.

Уміння спілкуватися рідною та іноземною мовами включено до переліку ключових компетентностей. У чинних програмах для загальноосвітніх навчальних закладів наголошується на ролі кількох компетентностей, необхідних для формування іншомовної комунікативної компетентності. Однією із ключових компетентностей згідно з Концепцією Нової української школи є спілкування іноземними мовами. Ця компетентність «передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях», набуття навичок міжкультурного спілкування [2].

Молодший шкільний вік є сприятливим для засвоєння навчальної програми з іноземної мови, закладення основ спілкування іноземною мовою та формування навичок і вмінь володіти іноземною мовою. Тому однією з характерних рис сучасної загальноосвітньої школи є поступове впровадження раннього вивчення іноземної мови в систему загальної середньої освіти. Початковий курс англійської мови складається з двох етапів — підготовчого (перший рік навчання) та основного (другий — четвертий роки навчання) [3; 4].

Перший рік навчання є пропедевтичним, його мета — підготувати дитину до засвоєння основного курсу. Практична мета навчання англійської мови у початковій школі полягає в тому, щоб закласти основи володіння мовою, тобто сформувати базові фонетичні, лексичні, граматичні та орфографічні навички і вміння аудіювання, говоріння, читання та письма у межах програмних вимог. Підготовка допитливого дитячого розуму до сприйняття англійської мови вимагає від педагога неабиякого терпіння

та креативності, оскільки без творчого підходу до процесу викладання англійської мови дітям 6–7 років навряд чи вдасться змусити їх всидіти на місці достатньо довго, а ще й вивчити лексичні одиниці з теми. Тому проблема навчання іншомовної комунікації саме першокласників є актуальною і потребує висвітлення з практичного боку [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемі навчання іноземної мови учнів молодшого шкільного віку приділяли увагу, зокрема, О. Бернацька, О. Бігич, М. Денисенко, О. Кміть, М. Комогорова, С. Ніколаєва, О. Паршикова, С. Роман, А. Щукін. Можливості сучасних освітніх технологій щодо навчання іншомовної комунікації молодших школярів розкрито в наукових працях О. Бочковської, І. Ільницької, Т. Олинець, О. Паршикової, Л. Савченко та ін.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити особливості формування іншомовної компетентності учнів першого класу, розкрити значення рідної мови для успішного вивчення другої мови та представити власний педагогічний досвід вирішення окресленої проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На сьогодні пріоритетним під час надання освітніх послуг є забезпечення сприятливих умов для формування у здобувачів початкової освіти комунікативних, соціальних, соціокультурних компетентностей. Молодший шкільний вік — базовий для їх формування, тому актуальним є навчання та виховання дитини, яка розвиває низку особистісних якостей, як-от соціальна впевненість, терпимість, що дають їй змогу орієнтуватися в міжкультурному просторі.

У сучасних дослідженнях цей вік визначено як сензитивний для формування іншомовної компетенції. Вивчаючи іноземну мову в період активного вивчення рідної, дитина засвоює іноземну мову як щось природне, чого не можна сказати про пізніший період. Головний аргумент на користь раннього вивчення іноземної мови полягає в тому, що таке навчання дає кращі результати, оскільки підсвідома пам'ять маленьких дітей ще дуже розвинена. Те, що діти запам'ятовують у цьому віці, вони ніколи не забувають або можуть легко згадати за необхідності [5, с. 5].

З огляду на це навчання іноземної мови може позитивно вплинути на розвиток особистості в процесі залучення до світу іншої культури,

мови, правил спілкування тощо. Під час вивчення іноземної мови створюються сприятливі умови для розвитку комунікативної функції, пам'яті, творчої уяви, мислення та розширення світогляду. Молодший шкільний вік визнано пріоритетним для розвитку основних життєвих компетентностей, оскільки засвоєння дитиною рідної, а також іноземної мови ґрунтується на схожих уявленнях, які формуються в освітньому процесі початкової школи.

У процесі навчання іноземної мови дитина розвиває такі соціальні навички: активно бере участь у комунікативних діях іноземною мовою та правильно використовує невербальні засоби спілкування; виявляє здатність застосовувати здобуті знання та вміння іншомовного спілкування в нових умовах; розуміє існування багатомовності та полікультурності в сучасному світі; усвідомлює, що іноземна мова є інструментом отримання нової інформації та контактування.

Ознайомлення з іноземною мовою відбувається відповідно до *принципів* наступності, доступності, послідовності, системності, науковості та особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, соціокультурного, інтегрованого й комунікативного *підходів*, а також педагогіки партнерства [6].

Концепцією НУШ передбачено, що навчання має бути організоване з використанням веселих ігор і пізнавальних завдань, що сприятиме всебічному розвитку дітей, допоможе формувати позитивне ставлення до іноземної мови та створить середовище, яке забезпечуватиме розуміння значення невідомих слів та фраз. Під час уроку вчитель створює іншомовне комунікативне середовище засобами автентичних аудіо- та відеоматеріалів і власного мовлення. Сприяття іншомовного мовлення сприяє розвитку фонематичного слуху, розумінню лексичного значення слів та, відповідно, запам'ятовуванню. Використання рідної мови є доречним, супроводжується жестами, мімікою для полегшення розуміння. Під час уроків учитель використовує велику кількість наочності для семантизації лексичних одиниць. У процесі перекладу слів і фраз виробляються інтелектуальні та творчі здібності, логічне мислення і увага молодших школярів. Прагнення дізнатися, як звучать відомі з дитинства слова іншою мовою, сприяє розвитку пізнавального інтересу. З огляду на це доцільно вивчати нові лексичні одиниці у взаємозв'язку

з рідною мовою. Перед ознайомленням з іншомовними лексичними одиницями важливо організувати роботу з дитячими літературними творами (віршами, загадками, піснями, казками, оповіданнями) українською мовою, у змісті яких наявні слова, співвідносні з тематикою ситуативного спілкування англійською мовою і передбачені для засвоєння [7].

У процесі формування вмінь іншомовної вимови слід враховувати, що діти вже здебільшого засвоїли фонетичні засоби рідної мови та досить часто й другої мови (в Україні — української і російської, української і польської, української та угорської тощо). Для вироблення іншомовної вимови вчителю потрібно скорегувати уже засвоєні дітьми артикуляційні навички відповідно до фонетичної системи нової мови та доповнити елементами вимови, яких немає у рідній або другій мові. Під час засвоєння норм вимови фонем англійської мови потрібно впроваджувати диференційований підхід [8].

Для того, щоб навчання англійської мови було успішним, важливо з перших уроків викликати у дітей інтерес до сприймання іншої мови, відмінної від тієї, якою діти спілкуються щодня. У науковій літературі саме пізнавальний інтерес розглядається як засіб навчання, який використовує педагог для активізації навчальної діяльності здобувачів освіти. Також маленьким школярам важливо зрозуміти, для чого їм потрібна нова мова, де вони зможуть її використовувати. І звісно, позитивні емоції від самого уроку — доброзичливе ставлення педагога і впевненість дитини в тому, що з англійською в неї все буде добре. Спостерігаючи за учнями початкових класів, ми помітили тенденцію до зниження інтересу і бажання вивчати англійську мову. Причиною часто є те, що діти не оволоділи саме основами мовних і мовленнєвих навичок на підготовчому етапі навчання. Водночас на мотивацію до вивчення англійської мови може впливати сім'я дитини. У родині, де дитина чує від батьків: «Я не вчив англійську, і нічого зі мною не сталося» або «Та навіщо воно треба, це так складно» тощо, однозначно не варто очікувати позитивної мотивації до навчання. Тому правило номер один — зацікавити і дітей, і батьків, розкрити їм значимість іноземних мов і можливості тих, хто ними володіє.

Використання іноземної мови у повсякденній діяльності оживляє її та допомагає дітям

засвоїти базову лексику в контексті. Батьки можуть допомагати своїм дітям вивчати та закріплювати нові лексичні одиниці під час рутинних домашніх справ, таких як прийом їжі, водіння автомобіля, купання, похід до магазину тощо. Батьки також можуть обладнати зону, де їхні діти дивитимуться інтерактивні телевізійні програми, які використовують рідну мову, та інтерактивну програму, яка використовує як рідну, так і іноземну мову. Можна вибрати телевізійне шоу чи передачу, яка буде короткою, цікавою та пізнавальною і згодом може викликати у дітей зацікавленість до вивчення другої мови. Варто дозволити дітям слухати дитячі пісні, віршики, пісні з абеткою або пісні до дня народження, які виконуються різними мовами [1].

Ігри з використанням іноземної мови допомагають дитині вивчити нові слова. Якщо дитина любить настільні ігри, вона намагається використовувати іноземну мову для називання кольорів, форм і чисел. Наприклад, граючи в настільні ігри з дорослими, діти можуть чути назви чисел англійською мовою і швидко їх запам'ятати [9].

Ще одним чинником, який впливатиме на успішне оволодіння іноземною мовою, є лексичний запас. Чим більше слів вивчає дитина на підготовчому етапі, тим легше їй опанувати види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання і письмо. Програмою передбачено, що на кінець 2 класу учні досягають рівня Pre A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. У процесі знайомства з лексикою та навчання вимови іншомовних слів надзвичайно важливо знайомити дітей з автентичними текстами, озвученими носіями мови. Діти зацікавлюються і намагаються повторити (імітувати вимову) слова так само, коли вони чують своїх однолітків. У такий спосіб вони переконаються, що для дітей ця мова посиљна [3].

Розглянемо детальніше ефективні методичні прийоми навчання англійської мови дітей на підготовчому етапі. Знайомство з учителем англійської мови вперше — особливий момент, адже педагог говоритиме до дітей іншою, не такою мовою, до якої вони звикли. Це нова людина в їхньому житті і, цілком можливо, в ново-

му середовищі з новими правилами. Це може стати дестабілізуючим чинником для першокласників, які звикли бути поруч із батьками та знайомими людьми. Педагогу з англійської мови дійсно потрібно завоювати їхню довіру, перш ніж вони зможуть чогось навчитися.

Коли діти заходять до класу, варто привітати їх і якомога частіше звертатися до них на ім'я. Ефективно працюють незвичні привітання, тип яких діти можуть обрати самостійно, доторкнувшись до картинки на стіні чи дверях кабінету англійської мови при вході. Наприклад: «Give me a five!», «Hug!», «Let's dance!» тощо. Таке привітання перед входом до класу допомагає подолати емоційний бар'єр між учителем та учнем, сприяє виникненню доброзичливої та дружньої атмосфери.

Можна розкласти на столі іграшкових ведмедиків чи ляльок, і якщо дитина не в гуморі, попросити її приглянути за іграшковими гостями — адже вони дуже сором'язливі. Дітям подобається така відповідальність, і це може їх відволікти від неприємних відчуттів. На кожному уроці мають бути одні й ті самі іграшки або ляльки, оскільки вони можуть використовуватися для введення нової лексики, пояснення правил ігор тощо. Для створення доброзичливої атмосфери можна також негучно увімкнути дитячу музику, коли учні заходять до класу.

Традиції уроку. Важливо завжди починати і закінчувати урок однаково. Що краще діти знайомі з правилами поведінки в класі, то легше ними керувати. Перший етап уроку англійської мови особливий, дає змогу ввести дітей в іншомовну атмосферу, адже хвилину тому вони спілкувалися з однокласниками рідною мовою, а тепер усе змінилося. Очевидно, дітям потрібен час, щоб переключити увагу і налаштуватися на іншомовне спілкування з педагогом та однокласниками. Можна використати «Hello Song», яку ведмедики співатимуть дітям, а потім діти співатимуть її ведмедикам.

Перед початком уроку вчителю варто попросити дітей організувати їхнє робоче місце і привести до ладу приладдя, яке їм знадобиться на уроці. Наприкінці заняття можна співати «Good Bye Song» або просто провести міні-бесіду: «Дякую. Побачимося наступного тижня. Гарного вам тижня».

На практиці доволі важко змусити першокласників залишатися зосередженими протягом

уроку. Однак можна використати їхню енергію та допитливість із користю, провести цікаві ігри та вправи [9; 10].

1. Перетворення уроків на пісні.

Кожен, хто вивчає англійську, як носій мови, так і ні, знайомий принаймні з одним класичним синглом — «ABC-Song». Саме до абетки ми звертаємося, щоб нагадати, яка буква йде після Q. Перетворення лексики, граматики та діалогів на привабливі мелодії — чудовий метод викладання англійської мови для першокласників. Під час вивчення нової теми варто надавати перевагу аудіоматеріалу, який містить зразок мовлення носія мови. Часто це пісенний матеріал або короткі мультиплікаційні історії, у яких учнічують нові лексичні одиниці, повторюють їх та інтонують. Можна також створювати спільно з учнями музичний шедевр, використовуючи мелодію іншої легкої пісні, наприклад «Twinkle Twinkle Little Star».

2. Створення візуальних схем для ілюстрації нової лексики.

Цікавим для малечі стане прийом «Біном фантазії» — принцип об'єднання для створення нового. Разом з учнями проведіть дослідження: з яких двох слів утворилися слова *ice-cream*, *firefighter*, *toothpaste*, *headdress*, *hairdresser* та ін. Допоможіть першокласникам у цьому дослідженні малюнками, які ілюструватимуть переклад цих двох слів.

Вивчати лексичні одиниці з теми «My body» дітям набагато легше, вказуючи на усміхненого чоловічка з комірками для вписування нових слів, ніж вести словник, тим паче, що в першому класі він не передбачений. Візуальні пристрої мають подвійну перевагу. Здобувачі можуть насолоджуватися розфарбовуванням або навіть доповненням малюнків, одночасно вивчаючи, як виглядають нові слова. Виділення, підкреслення та обведення — це звичайні візуальні прийоми, які дорослі використовують для запам'ятовування фрагментів інформації. Створення візуальних схем — це та сама основна ідея, щоб діти могли почати уявляти, як виглядає англійська мова. Крім того, учні зможуть легше знаходити навчальні посібники з яскравими кольорами та ілюстраціями серед інших своїх зошитів.

3. Використання мнемотехніки для запам'ятовування граматичних правил.

Коли справа доходить до викладання англійської мови дітям, допоміжні засоби полегшують запам'ятовування важких для написання

слів або складних граматичних конструкцій. Незалежно від того, чи це означає створення мнемонічного засобу рідною мовою учнів, чи розбиття його на простіші англійські слова, мета залишається незмінною: краща пам'ять. Найпоширенішими прийомами є: співзвучні фонетичні асоціації (*cup* — кап-кап; *hall* — хол; *Sunday* — сонячний день тощо); римування; метод Цицерона.

Ефективним є метод «Вивчення 10 слів» О. Р. Лупії: застосовуються прості односкладові або двоскладові абсолютно різні за змістом 10 слів. Методика передбачає їх використання в називному відмінку однини. Вимога — дотримання тиші. Алгоритм: 1) учитель чітко вимовляє 10 слів; 2) дитина повторює ті слова, які запам'ятала; 3) учитель читає слова ще раз; дитина повторює ті, що назвала першого разу, та ті, що пропустила; такі повторення проводять п'ять разів.

4. Спонтанні або послідовні діалоги протягом усього уроку.

Починаючи урок з очікуваного запитання, можна змусити учнів думати про те, що вони скажуть, задовго до початку уроку. Природний діалог також знайомить учнів із повсякденною лексикою, пов'язаною з їхнім життям та інтересами.

5. Урізноманітнення самостійних занять іграми.

Ігри є особливо ефективним методом навчання молодших школярів, адже діти здатні вчитися, навіть не усвідомлюючи цього. Активні ігри дають їм можливість витратити накопичену енергію, а спокійні кидають виклик і вимагають зосередженості. Організація різноманітних квестів із буквами, викладання їх із олівців, шнурівки, ліплення з пластиліну, гра «Оживи букву» тощо.

6. Повторення лексики за допомогою рольових ігор.

Якщо педагог проводить заняття весело і створює спокійну атмосферу для учнів, вони менше хвилюються, що припустяться помилки. Зрештою, викладання англійської для дітей має бути спрямоване на розвиток впевненості в мовленні та створення міцного фундаменту у невимушеній, дружній атмосфері.

7. Повторення вже вивченого на кожному занятті.

Якщо припустити, що середня тривалість уроку в 1 класі становить лише 35 хв, то це означає, що впродовж дня залишається багато

часу, щоб забути все, що дитина щойно вивчила. Молодші школярі не можуть запам'ятовувати стільки інформації, як дорослі, тому повторення є ключовим у вивченні англійської мови для першокласників. Повторення допоможе учням використовувати словниковий запас і граматичні правила разом, а не залежати від одних і тих самих прикладів речень і шаблонів, які вони вивчають ізольовано на кожному уроці.

8. Урок за межами класної кімнати.

Зміна місця проведення уроку відкриває цілу низку нових ситуацій для практикування нової лексики в природному середовищі.

9. Використання текстів та малюнків у дитячих книжках для збагачення словникового запасу.

Робота з дитячою книжкою — ефективний і обов'язковий метод навчання рідної мови, а тому абсолютно логічно й так само ефективно може використовуватися на уроках англійської мови. Вчитель може показувати на зображенні в книжці предмети та називати їх іноземною мовою. Книжки, які фокусуються на першому слові дитини, чудово підходять для цих завдань. Вони допомагають дитині засвоїти велику кількість нових слів і заохочують її говорити і використовувати тільки іноземну мову. Позитивні емоції викликають у дітей знайомі історії та казки, коли вони чують їх англійською. Такий прийом ефективний не лише в 1 класі. Але саме тут — він по-особливому чарівний. Прослуховування казок, відомих із садочка, іншою мовою — незвично, але як приємно, що діти можуть зрозуміти їхній зміст. Створення ілюстрацій або розглядання малюнків в автентичних книжках англійськомовних країн дає змогу продемонструвати дітям практичне значення другої мови.

Освітня цінність використання історій та техніки розповідання історій (*storytelling*) завжди була беззаперечною в усьому світі. Дедалі більше вчителів англійської мови як іноземної (EFL) використовують ретельно відібрані історії зі світу дитячої літератури, які відповідають основним цілям викладання іноземної мови молодшим школярам у більшості країн: лінгвістичним, психологічним, когнітивним, соціальним та культурним.

Важливо, щоб педагог добирав твори автентичної дитячої літератури, переважно зі списків британських видавництв. Перевагу варто віддавати історіям, що здобули міжнародну славу і містять багаті та автентичні приклади англійської мови, літературні прийоми, які часто

зустрічаються в дитячій літературі, як-от повторення та кумулятивний зміст, рима, гумор тощо, а також дають змогу впроваджувати засновану на історії методику, структуровану навколо знайомих трьох етапів: до, під час та після розповіді історії. Важлива наявність високоякісних та різноманітних ілюстрацій, що синхронізуються з текстом, адже це полегшує розуміння дітьми змісту та розвиває їхню візуальну грамотність. Події, описані в історіях для читання, мають розкривати питання громадянства та мультикультурної освіти з метою розвитку міжкультурної обізнаності, виховувати соціальні навички та забезпечувати емоційний розвиток. Позитивним аспектом стане можливість міжпредметної інтеграції, щоб поглибити загальні знання дітей, закріпити концепції та допомогти їм навчитися вчитися. Пропоновані для читання історії мають бути реалізовані в творчих видах діяльності дітей, таких як: драматизація, виконання пісень і віршів, створення книги, гра, вікторина/змагання, дизайн плакатів, проектна робота тощо. Отже, історія, яка прочитується, забезпечує багатий контекст для розвитку широкого спектру пов'язаних з нею мовних та навчальних видів діяльності завдяки залученню дітей особисто, творчо та активно в межах всебічного підходу до цілісної реалізації завдань чинної навчальної програми [11; 12].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, вивчення англійської або будь-якої іншої другої мови в ранньому віці не просто дає дитині змогу опанувати додатковий словниковий запас і різні граматичні структури, а й розвиває когнітивні здібності — мозкові навички, необхідні для виконання будь-яких завдань, від найпростіших до найскладніших. Діти, які вивчають другу мову, демонструють швидкість і легкість у прийнятті рішень під час розв'язування навчальних завдань, мають вищий рівень розвитку пам'яті та концентрації уваги. Тому так важливо створити сприятливі умови для вивчення англійської мови вже в першому класі загальноосвітньої школи. Впровадження зазначених підходів та сучасних освітніх технологій вимагає від учителів витрат енергії, креативності та відмінних навичок управління класом, а також гнучкості. Проте ми вважаємо, що саме ці методичні прийоми допоможуть у вирішенні окреслених цілей Нової української школи щодо формування такої важливої ключової компетентності, як комунікативна.

Список використаних джерел

1. Yekhlef Z. Children Second Language Acquisition «Pre-elementary and Elementary Level». *Journal of Translation and Languages. Revue de Traduction et Langues*. 2014. Vol. 13. № 2. Pp. 107–118.
2. Державний стандарт початкової освіти : затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.04.2024).
3. Савченко О. Я. Типова освітня програма для 3–4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf> (дата звернення: 05.04.2024).
4. Типові освітні програми для 1–2 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf> (дата звернення: 05.04.2024).
5. Бочковська О. Вивчення іноземної мови в ранньому шкільному віці. Ігри в початковій школі на уроках англійської / упоряд. Л. Мудрик. Київ : Шк. світ, 2010. 128 с.
6. Кміть О. В. Пріоритетні тенденції англомовної початкової освіти в контексті концепції «Нова українська школа». *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 156. С. 62–65.
7. Навчання англійської мови у новому контексті (початкова школа 1–4 класи). Типова освітня програма. Київ : Британська рада в Україні, 2019. 15 с.
8. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко та ін. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
9. Паршикова О. Застосування комунікативно-ігрових прийомів у формуванні іншомовної лексичної компетентності молодших школярів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2015. Вип. 82. С. 9–14.
10. Олинець Т. Формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами проектної технології. *Педагогічна освіта: теорія і практика* : збірник наукових праць. Вип. 25 (2-2018). Ч. 2. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 236–240.
11. Козінцева Т. Критичне мислення як засіб формування та розвитку творчих здібностей молодших школярів. *Початкова школа*. 2018. № 2. С. 10–15.
12. Bloom's Taxonomy Question Stems For Use In Assessment [With 100+ Examples]. URL: <https://tophat.com/blog/blooms-taxonomy-question-stems/> (дата звернення: 05.04.2024).

References

1. Yekhlef, Z. (2014). Children Second Language Acquisition “Pre-elementary and Elementary Level”. *Journal of Translation and Languages. Revue de Traduction et Langues*, 13 (2), 107–118.
2. Derzhavnyi standart pochatkovoї osvity [State standard of primary education]. (2019). Approved by Resolution No. 87 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 21, 2018 (as amended by Resolution No. 688 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 24, 2019). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
3. Savchenko, O. Ya. (2019). *Typova osvitnia prohrama dlia 3–4 klasiv NUSh [Typical educational program for 3–4 grades of NUS]*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf> [in Ukrainian].
4. *Typovi osvitni prohramy dlia 1–2 klasiv NUSh [Typical educational programs for 1–2 grades of NUS]*. (2019). Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf> [in Ukrainian].
5. Bochkovska, O. (2010). *Vyvchennia inozemnoi movy v rannomu shkilnomu vitsi. Ihry v pochatkovii shkoli na urokakh anhliiskoi [Learning a foreign language in early school. Games in elementary school English lessons]*. Kyiv : Shk. svit [in Ukrainian].
6. Kmit, O. V. (2018). Priorytetni tendentsii anhlo-movnoi pochatkovoї osvity v konteksti kontseptsii «Nova ukrainska shkola» [Priority trends of English-language primary education in the context of the concept of «New Ukrainian school»]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky — Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*, 156, 62–65 [in Ukrainian].
7. *Navchannia anhliiskoi movy u novomu konteksti (pochatkova shkola 1–4 klasy). Typova osvitnia prohrama [Learning English in a new context (primary school grades 1–4). A typical educational program]*. (2019). Kyiv : British Council in Ukraine [in Ukrainian].
8. Kotenko, O. V., Pavliuk, R. O., Solomakha, A. V., Sinelnik, I. P., & Veklych, Yu. I. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov u pochatkovii*

- shkoli [Primary school foreign languages teaching methodology]. Kyiv : Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University [in Ukrainian].
9. Parshykova, O. (2015). Zastosuvannya komunikatyvno-ihrovykh pryimiv u formuvanni inshomovnoi leksychnoi kompetentnosti molodshykh shkolariv [Application of Communicative-Playing Teaching Techniques in the Formation of the Foreign Language Lexical Competence of Younger Learners]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov — The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, 82, 9–14 [in Ukrainian].
  10. Olynets, T. (2018). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti molodshykh shkolariv zasobamy proektnoi tekhnolohii [Formation of Junior Pupils' Foreign Language Competence by Means of Project Technology]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka — Pedagogical Education: Theory and Practice*, 25 (2-2018), 2, 236–240 [in Ukrainian].
  11. Kozintseva, T. (2018). Krytychne myslennia yak zasib formuvannia ta rozvytku tvorchykh zdibnostei molodshykh shkolariv [Critical thinking as a means of formation and development of creative abilities of junior schoolchildren]. *Pochatkova shkola — Primary School*, 2, 10–15 [in Ukrainian].
  12. Bloom's Taxonomy Question Stems For Use In Assessment. (2003). Retrieved from <https://tophat.com/blog/blooms-taxonomy-question-stems/>

O. O. Nikitina,
L. H. Kindei

PECULIARITIES OF FORMING THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF 1ST GRADE NUS PUPILS

Abstract. European integration processes require the ability of children to be active subjects of the socialization process in the modern multicultural space. It is here that a foreign language can play a crucial role as an important means of influencing their social and communication mobility, which will certainly contribute to the development of cognitive self-regulation and self-development skills. The ability to communicate in a native and foreign language is included in the list of core competencies. The current curricula for general education institutions emphasize the role of several competencies necessary for the formation of foreign language communication competence. One of the key competencies of the New Ukrainian School Concept is communication in foreign languages. Primary school age is favorable for mastering the basics of the foreign language curriculum, laying the foundations for communication in a foreign language and developing skills and abilities to speak a foreign language. Therefore, one of the characteristic features of a modern secondary school is the gradual introduction of early foreign language learning into the general secondary education system. In the process of forming foreign language pronunciation skills, it should be borne in mind that children have already mostly mastered the phonetic means of their native language and, quite often, their second language. In order for English language learning to be successful, it is important to arouse children's interest in understanding a language other than the one they use every day from the very first lessons. The NUS concept stipulates that learning should be organized using fun games and cognitive tasks, which will contribute to the comprehensive development of children; help to form a positive attitude towards a foreign language and create an environment for understanding the meaning of unknown words and phrases. In practice, it is often difficult to get first-graders to stay focused for an entire lesson. However, the teacher can use their energy and curiosity to your advantage by playing interesting games and exercises. So, children who learn a second language often outperform their monolingual peers in problem solving, learning tasks, memory, and concentration. That's why it's so important to create favorable conditions for learning English as early as the first grade of secondary school.

Keywords: students of primary school, primary school, foreign language competence, communication competence, educational technologies.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Нікітіна Олена Олександрівна — канд. пед. наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна, hele-nikitin@ukr.net; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1045-5300>

Кіндеї Леся Григорівна — канд. філол. наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна, lesyakindei@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Nikitina O. O. — PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool and Primary Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi, Ukraine, hele-nikitin@ukr.net; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1045-5300>

Kindei L. H. — PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool and Primary Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi, Ukraine, lesyakindei@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>

Стаття надійшла до редакції / Received 07.04.2024